

CO2Vision i Nordjylland – Forslag til organisering af næste fase fra 2023 og frem for den grønne omstilling i Nordjylland med specielt henblik på CO2-fangst, anvendelse og lagring

1. Indstilling

Det indstilles, at BRN og Erhvervshusets bestyrelse nedsætter en bestyrelse/styregruppe for COVision, der består af 3 regionale medlemmer af det nationale partnerskab; direktør i Aalborg Portland, rektor fra Aalborg Universitet og bestyrelsesformand for Erhvervshus Nordjylland. Hertil udpeges formand for KKR, formand for BRN samt en erhvervsrepræsentant, der bredt set kan dække nordjyske erhvervsinteresser i CCUS-indsatsen. Formanden for Erhvervshus Nordjylland er formand for bestyrelsen/styregruppen for at sikre sammenhæng mellem fyrtårnsindsatsen og den øvrige erhvervsfremmeindsats.

Det indstilles, at bestyrelsen/styregruppen giver et klart mandat til et sekretariat, der leder konsortiets daglige arbejde og med input fra konsortiets deltagere får til opgave at lede møderne i konsortiet, løbende afrapportere om indsatsen og opstille udkast til mål og prioritering af indsatsområder m.v. Sekretariatet forankres regionalt i BRN-sekretariatet for at sikre den brede regionale forankring. Sekretariatet finansieres dels af midler fra den nationale fyrtårnsindsats/Fonden for Retfærdig Omstilling dels af basismidler fra BRN.

Det indstilles, at Konsortiet og bestyrelsen udarbejder fælles ansøgninger til fyrtårnsindsatsen fra de centrale midler til fyrtårnsindsatsen, Fonden for Retfærdig Omstilling m.v. Det indstilles, at Erhvervshus Nordjylland står som samlet bevilingsmodtager på de fælles ansøgninger for ikke at udvikle parallelle projektstyringssystemer.

Dette notat begrundes indstillingen.

2. Den aktuelle start-organisering af CO2vision

Aktuelt i første fase af CO2vision i 2021 er etableret følgende organisering af indsatsen.

Et nationalt partnerskab med deltagelse af de *nationale aktører*; relevante ministerier (Erhvervsministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet) og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse samt relevante regionale aktører; direktør i Aalborg Portland, rektor fra Aalborg Universitet og bestyrelsesformand for Erhvervshus Nordjylland. Som grundlag for partnerskabets indsats er der udarbejdet en partnerskabsaftale for i første omgang perioden 2022-2025 (vedlagt). Denne er også grundlag for nærværende forslag til governance model.

En konsortiegruppe bestående af følgende regionale aktører på det operationelle plan ift indsatsen: *Aalborg Portland, Aalborg Universitet, Erhvervshus Nordjylland, BRN, Energy Cluster Denmark, Green Hub Denmark og Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord*, hvor BRN-sekretariatet har været formand/sekretariat for indsatsen uden formel beslutningskraft i.f.t. konsortiet.

Konsortiegruppen har på månedlige møder både drøftet status på aktuelle indsatser ift de 92 mio. kr., vi har fået bevilget fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og visioner, mål, indsats og finansiering for CCUS-indsatsen mod år 2030-35.

Konsortiegruppen har politisk refereret bredt til BRN-bestyrelse og Erhvervshus Nordjyllands bestyrelse - men har ikke haft en formel direkte politisk eller administrativ ledelse.

Øvrige centrale brancheorganisationer, fagorganisationer, erhvervsfremmeorganisationer inddrages i rådgivende forum m.v., ligesom de nordjyske virksomheder er konkrete deltagere i udviklingsindsatsen.

Operatører for indsatsen i forhold til ansøgninger og tilsagn i første fase indtil medio 2023 er henholdsvis *Green Hub Denmark* for regionalfondsindsatsen mht udarbejdelse af roadmap, 9 test- og demonstrationsprojekter og vejledning, mens *Erhvervshus Nordjylland* er operatør på indsatsen ift kompetence og kvalificeret arbejdskraft. Konkret arbejder Green Hub Denmark og Erhvervshus Nordjylland aktuelt fælles om indsatsen ift indsatsen om vejledning af virksomheder ift CCUS.

Samlet er start-organisering af CO2vision sket naturligt hurtigt organisk og ad hoc orienteret, men det er vurderingen, at der nu er behov for en stærkere organisering for at sikre fremdrift, tydelige konsistente dagsordener ift de relevante ministerier og EU, eliminering af vanskelig dialog om rolle- og ansvarsfordeling regionalt, et stærkere fælles regionalt commitment m.v.

3. Ambitioner og udfordringer

Når ambitionen om CO2Vision skal realiseres som Nordjyllands centrale erhvervsudviklingsindsats for bæredygtig vækst i Nordjylland for den kommende 10-15 års periode, i første omgang inden for nationale partnerskabsaftale, er der derfor behov for dels at skabe en stærkere agil beslutningsstruktur for indsatsen, dels behov for at sikre en naturlig rollefordeling i den operationelle del af indsatsen baseret på de relevante aktørers formelle og reelle faglige og styringsmæssige kompetencer. I den sammenhæng er det vurderingen, at disse beslutninger bør tages nu i af BRN's og Erhvervshusets bestyrelse som grundlag for, at indsatsen i den eksisterende startfase indtil medio 2023 kommer godt i mål og som grundlag for nye ansøgninger inden for rammerne af de nationale fyrtårnsprojekter og inden for rammerne af finansiering fra Fonden for Retfærdig Omstilling her i det tidlige forår 2023 samt andre større nationale og EU-midler fremover.

Derfor er det vurderingen, at der nu tages konkret beslutning om:

- etablering af agil politisk styring af indsatsen, der sikrer beslutningskraft og reel regional forankring
- hvordan vi sikrer, at der stilles krav nationalt til behov for justering i regulering, afgifter og finansiering gennem det nationale partnerskab.
- hvem der har ansvaret for løbende at følge op på indsatsen regionalt og sikre, at Nordjylland når i mål med de konkrete aktiviteter
- hvilken indsats næste fase af CO2vision skal omfatte og sikre ansøgninger herom

- hvilke aktører, der skal løfte hvilke operative opgaver baseret på erhvervsfremmeloven og formelle og reelle kompetencer
- at der gennemføres en kommunikationsplan, der internationalt, nationalt og regionalt betoner CO2visions resultater og mål som et fælles Nordjysk projekt.

4. Ny governance-model og tydelig rollefordeling

For at løfte ovenstående ambitioner og udfordringer kræves en stærk agil politisk bestyrelse/styregruppe og et veldefineret sekretariat med mandat, der refererer til denne bestyrelse. Og der kræves en tydelig rollefordeling mellem centrale operationelle aktører baseret på formel og reelle kompetencer hos de enkelte aktører.

4.1. Ny governance-model

Det foreslås derfor, at bestyrelsen/styregruppen for COVision udpeges af BRN/ Erhvervshus Nordjyllands bestyrelse i fællesskab og består af henholdsvis de 3 regionale medlemmer af det nationale partnerskab; direktør i Aalborg Portland, rektor fra Aalborg Universitet og bestyrelsesformand for Erhvervshus Nordjylland. Hertil udpeges formand for KKR, formand for BRN samt en erhvervsrepræsentant, der bredt set kan dække nordjyske erhvervsinteresser i CCUS-indsatsen. Formanden for Erhvervshus Nordjylland er formand for bestyrelsen/styregruppen for at sikre sammenhæng mellem fyrtårnsindsatsen og den øvrige erhvervsfremmeindsats.

Til at stå i spidsen for den daglige indsats giver bestyrelsen mandatet til et sekretariat, der leder konsortiets daglige arbejde og med input fra konsortiets deltagere får til opgave at lede møderne i konsortiet, løbende afrapportere om indsatsen og opstille udkast til mål og prioritering af indsatsområder m.v. Sekretariatet forankres regionalt i BRN-sekretariatet for at sikre den brede regionale forankring. Sekretariatet finansieres dels af midler fra den nationale fyrtårnsindsats/Fonden for Retfærdig Omstilling dels af basismidler fra BRN.

Konsortiet består fremadrettet af repræsentanter fra de eksisterende deltagere: Aalborg Portland, Aalborg Universitet, Erhvervshus Nordjylland, Energy Cluster Denmark. Green Hub Denmark og Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord og BRN. Fremadrettet indgår også Norddanmarks EU-kontor i konsortiet, fordi EU-infrastrukturen på energiområdet samt EU-finansiering af fyrtårnsindsatsen er et helt centralt indsatsområde, ligesom nationale energiinfrastrukturaktører som Evida og Energinet kan indgå.

4.2. Rollefordeling i den operationelle indsats

I forhold til den grønne omstilling i Nordjylland er der aktuelt en lang række indsatser og aktører. Kommunerne, regionen, KKR og BRN er de offentlige og politiske aktører, som sætter fokus på interessevaretagelse i forhold til udbygning af el-nettet, elektrificering generelt, samarbejde om DK2020 -klimahandlingsplaner, fælles strategisk energiplan for Nordjylland (GEN2040) m.v. De fortsætter de med som hidtil.

COVision har som erhvervsudviklingsindsats fokus på den grønne omstilling i erhvervslivet med specielt henblik på CO2-fangst, anvendelse og lagring og har i den sammenhæng følgende 5 fokusaktiviteter - både på kort og lang sigt, hvor der indenfor og på tværs af disse områder, er behov for en stærk løbende analyse- og videnopbygning:

1.Forankring af indsatsen

Fokus er her udover det nationale partnerskab, bestyrelsen for indsatsen og dets sekretariat og konsortiet at inddrage en lang række aktører for at styrke indsatsen, herunder CO2-intensive industrier, øvrige virksomheder fra CCUS-værdikæden, vidensinstitutioner udenlandske virksomheder og vidensaktører. Disse inddrages i form af rådgivende fora m.v.

2.Udvikling af infrastrukturen

Fokus på, at der med udgangspunkt i relevante analyser og dialoger systematisk arbejdes for nationalt og internationalt at tilvejebringe den nødvendige infrastruktur for el, brint og CO₂ transport i regionen koblet på den nationale og internationale infrastruktur.

I den sammenhæng kortlægges eksisterende havnenes potentiale for at agere CO₂-mellemlager og producere PtX.

3.Konkrete innovationsprojekter

Fokus på at udvikle og afprøve relevante erhvervsmæssige test- og demonstrationsprojekter med forskellige teknologier og metoder i regionen for både CO₂-fangst, anvendelse og lagring.

4.Vejledning af virksomheder i CCUS-værdikæden

Fokus på at vejlede de mange SMV-virksomheder, der kan få en naturlig underleverandør rolle i erhvervsudviklingen.

5.Kompetenceudvikling af ledere, medarbejdere og uddannelsessøgende

Fokus på dels af videruddanne ledere og medarbejdere i eksisterende virksomheder ift at varetage opgaver i denne erhvervsudvikling, dels at styrke uddannelsesinstitutionernes kompetence og udvikling og toning af erhvervsuddannelser, professionsuddannelser og videregående uddannelser ift denne erhvervsudvikling – samt at arbejde for nyrekruttering af børn og unge til de relevante uddannelser.

I forhold til fremadrettet at varetage disse 5 indsatsers samlet og hver for sig, er der behov for stærk ledelse, projektstyring og faglig kompetence. En forslag til den præcise rollefordeling vil blive forelagt den nye bestyrelse, så snart den er sammensat.

I den sammenhæng er udgangspunktet, at der operationelt tages udgangspunkt i de naturlige kompetencer og samarbejder, der eksisterer blandt de forskellige aktører i konsortiet, men hvor alle de centrale problemstillinger og indsatser naturligt drøftes i konsortiekredsen og beslutninger tages i bestyrelsen.

M.h.t. opgaven med at forankre indsatsen i form af håndtering af advisory board m.v. drøftes denne naturligt løbende i konsortiet og forankres i det fælles sekretariat for indsatsen.

Mht opgaven med udvikling af infrastrukturen forankres denne naturligt mest hensigtsmæssigt hos Green Hub Denmark og Norddanmarks EU-kontor.

Mht opgaven med de konkrete innovationsprojekter for udvikling, test og demonstration af CO₂ fangst, anvendelse og lagring forankres denne opgave naturligt hos Energy Cluster Denmark og Green Hub Denmark med stærkt bidrag fra Aalborg Universitet og Aalborg Portland.

Mht opgaven med vejledning af virksomheder i CCUS-kæden forankres denne opgave naturligt hos Erhvervshus Nordjylland med naturligt bidrag fra de øvrige partnere i konsortiet.

Mht opgaven med Kompetenceudvikling af ledere, medarbejdere og uddannelsessøgende forankres denne opgave hos Erhvervshus Nordjylland med stærkt samarbejde med Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord og Aalborg Universitet.

Konsortiet og bestyrelsen udarbejder fælles ansøgninger til fyrtårnsindsatsen fra de centrale midler til fyrtårnsindsatsen, Fonden for Retfærdig Omstilling m.v. Det foreslås, at Erhvervshus Nordjylland står som samlet bevilingsmodtager på de fælles ansøgninger for ikke at udvikle parallelle projektstyringssystemer.